

Uutta vai vanhaa sosiologiaa?

Vastine kirja-arvioon
Sosiologia-lehdessä 3/2014

Jani Erola & Pekka Räsänen

Kiitämme Jarno Valkosta hänen edelliseen Sosiologia-lehteen tekemästään kirja-arviosta toimittamastamme teoksesta *Johdatus sosiologian perusteisiin* (Gaudeamus 2014). Valitettavasti arvioitsija ei käsittele teoksesta mitään muita osioita kuin lyhyttä johdantoa ja päätöslukua. Tällä perusteella Valkonen kokee teoksen itsellensä vieraaksi ja näkee sen samalla edustavan omasta mielestään ”vanhaa” sosiologiaa. Arvostelija päätyykin suosittelemaan sosiologian oppikirjaksi Kimmo Jokisen ja Kimmo Saariston, joista jälkimmäinen on Valkosen aiempi kirjoittajakumppani, teosta Sosiologia (WSOY 2004). Se edustaa hänen mielestään ”uutta” sosiologiaa.

Koska kyseessä on sosiologian perusoppikirja, koimme tärkeäksi kertoa lukijoille, mitä sosiologia mielestämme on. Toki ymmärrämme sosiologian tehtävän toisin kuin useat viime vuosikymmenen aikana käytössä olleet suomalaiset perusoppikirjat. Nähdäksemme sosiologian ensisijainen tehtävä on selittää ja ymmärtää yhteiskunnallisia ilmiöitä, ja vasta sen jälkeen käydä keskustelua yhteiskunnan kanssa. Tällä perusteella rajasimme tietyt sosiologiset suuntaukset teoksen ulkopuolelle, jonka toimme myös selvästi esiin johdantoluvussa.

On vaikea ymmärtää, mitä Valkonen oikeastaan tarkoittaa vanhalla ja uudella sosiologialla. Kirjamme lähdeviitteiden mediaanijulkaisuvuosi on 2005, kun esimerkiksi Valkosen uudempaa sosiologiaa edustavan Saariston ja Jokisen viitteiden mediaanijulkaisuvuosi on 1994. Toisin sa-

noen ensimmäisen painoksen julkaisuvaiheessa vuonna 2004 *Sosiologian* materiaali on ollut suurin piirtein yhtä vanhaa kuin omamme, mutta tämän päivän näkökulmasta arvioiden se on reilun vuosikymmenen vanhempaa.

Entä tekeekö tapamme määritellä sosiologia empiiriseksi tieteeksi teoksestamme vanhanaikaisen? Tutkimustiedon tärkeyden alleviivaaminen näkyy kirjassamme vahvasti. Esimerkiksi käyttämistämme lähteistä noin kolmasosa on artikkelilähteitä, jotka ovat monografioita useammin empiirisii. Vastaavasti Valkosen esille nostamassa Jokisen ja Saariston teoksessa tällaisia on vain kahdeksan prosenttia lähteistä. Tämä ei kuitenkaan tee toimittamastamme kirjasta vanhanaikaista, koska ainakin pohjoismaista sosiologiaa yleisesti ottaen luonnehti siirtymä kohti empiirisesti painottunutta tieteenalaa.

Omasta mielestämme selkein kontrasti toimittamamme kirjan ja viimeisenä parina vuosikymmenenä julkaistujen muiden sosiologian oppikirjojen välillä on, että jälkimmäiset edustavat vahvasti kotoperäistä sosiologiaa, joka tarkoittaa pääasiassa maansisäisiin teemoihin ja keskusteluihin keskittymistä. On tärkeää nostaa tällaisen sosiologian rinnalle myös kansainvälisesti keskeisiä kysymyksiä. Akateeminen sosiologia elää voimakasta kansainvälistymisen aikaa sekä opetuksessa että tutkimuksessa. Teoksemme kaikki kirjoittajat ovat julkaisseet paljon myös kansainvälisesti ja ovat näin osa kansainvälistä pikemminkin kuin ainoastaan kansallista sosiologiyhteisöä. On vain luontevaa, että ajankohtaista tutkimusta tekevät henkilöt johdattavat opiskelijoita sosiologian pariin.